

ELS HOSTALETS DE PIEROLA

guia del modernisme i noucentisme
1897-1931

LA MODERNITAT QUE ARRIBA EN TREN

El 1893 **arriba el tren** a Piera i, amb ell, el poble dels Hostalets de Pierola obre les portes a la modernitat. Fins al moment, aquest petit nucli ubicat entre Montserrat i el Penedès s'havia dedicat a plantar de vinya tots els racons del terme, induït per una dèria, la **febre del vi**.

L'arribada del tren no només va escurçar els temps i les distàncies en el món del vi, transportat fins llavors en matusseres tartanes, sinó que va situar el poble dels Hostalets de Pierola al mapa.

El tren va permetre descobrir el poble i la seva rodalia a la nova classe social que havia sorgit arran de la industrialització del país: la **burgèsia**. Les estades estivals d'aquesta classe social al poble, sovint resident a Barcelona, van donar lloc al fenomen de l'**estiuieg**.

La relativa proximitat amb Barcelona; un clima sec, fresc i airejat; la reputació d'uns aires sans per combatre problemes respiratoris i asmàtics; el prestigi d'unes aigües calcàries que afloraven en pous i fonts; un paisatge esmaltat amb frondoses vinyes i boscos de pi i alzina -òptims per a la caça-, així com unes magnífiques vistes a les **roques de Montserrat**, s'erigien com a reclams per un poble que es volia obrir cara enfora.

El passeig de l'Estació -o carretera de Piera- va ser finançat per la Diputació de Barcelona. AMHP, 1919

UN POBLE QUE ES POSA AL DIA

Amb l'arribada de les primeres famílies burgeses de Barcelona, el municipi es vol presentar dignament davant d'aquesta prometedora i emergent classe social.

Per fer-ho, l'Ajuntament impulsa tres obres d'envergadura: El recinte **del Comú**, de 1903, que incorporava una font, passeig i safareig públics. El **passeig de l'Estació**, una carretera oberta, el 1904, que va comunicar el nucli amb Piera sota l'ombra d'un centenar de plataners. I el **passeig de Sant Antoni**, un carrer arbrat d'acàcies i proveït de bancs de pedra per ensenyorir una via amb edificis notables, el 1911.

Sembla que l'arribada d'estiuejants aliens al poble -com els sericicultors **Ponsa** o els indians **Roviralta**- i el retorn enriquit per part d'alguns autòctons -com els ebenistes **Cucurella**- va generar un efecte crida. De nou arriben els agents immobiliaris **Solanas**; d'industrials tèxtils: els **Estradé** i els **Piferrer**; els xocolaters **Finet** i els impressors **Casamajó**. D'arrels locals retornen els germans **Pons**, uns comerciants de vi a l'Uruguai, i els **Oriols**, uns empresaris enriquits a Cuba.

Els potentats autòctons no van restar aliens a l'onada modernista. El 1903, els hisendats **Pujol** van construir una nova galeria a **Can Cucurella** i, el 1921, els propietaris **Vallès de Can Valls** van remodelar la seva secular masia.

Al safareig del Comú s'hi accedia a través d'un passeig d'acàcies. Al fons, la Torre Solanas. AMHP, 1913.

EL DIA A DIA DE L'ESTIUEJANT AL POBLE

Durant els mesos d'estiu, amb dues dates clau entremig, la Festa Major -per Sant Jaume- i el Ball de la Garlanda -el 21 d'agost-, el poble s'omplia de vida i ambient gràcies a la colònia d'estiuejants, els quals es distreien amb diverses activitats.

Una de les propostes més paradigmàtiques eren els **passejos** a les vinyes i fonts de la rodalia on celebraven berenars i descansos. Les que tenien més reputació eren la font de l'Ocata, la de l'Aureli i la de Can Flaquer. També es feien caminades fins a paratges del terme com els Pibens de Can Mata, el torrent del Duc, amb l'inconfusible *campanar*, o el Salt del Sena.

La **caça** també va esdevenir una pràctica ben estesa entre els estiuejants que, aprofitant entorns com aquest, gaudien de jornades de cacera on es proveïen de perdius, llebres i conills. Activitats com fer i anar a **teatre**, prendre els **bafs**, cantar al cor, jugar al criquet i celebrar **festes i revetlles** amenitzades amb pianos de manubri i gramols es van convertir en les activitats estel·lars dels estiuejants.

Dos emblemàtics locals van substituir els mítics envelats de festa i els petits cafès de poble. L'esquerra progressista republicana va aixecar, el 1921, la **Cooperativa Agrícola**; la dreta conservadora i catalanista el **Casal Català**, l'any 1926. Dos esplèndids locals on encabir l'activitat cultural i d'oci del poble.

La Font de l'Aureli s'anomenava així en honor al fill del propietari de la finca, Aureli Roviralta Puigventós. AMHP, 1919.

FER-SE NOTAR TOT MARCANT TENDÈNCIA

Amb els estiuejants també va arribar el flamant modernisme, que va calar amb relativa intensitat. En alguna ocasió les famílies estiuejants portaven el mateix arquitecte que havia fet les seves cases a la ciutat d'origen.

El cas més palmari és el de **Josep Domènech i Mansana**, arquitecte personal d'Enric Cucurella, al qual va encarregar la construcció de Cal Maristany, el 1911, i el va proposar a l'Ajuntament per a la construcció de la façana i el rellotge de la Casa Consistorial i per a les escoles de Can Gras. Gràcies a un estil que agradava als veïns, se li va encomanar la construcció dels pisos modernistes de Pau Pons, el 1914, i vers 1916, les Escoles Nacionals i la remunta de la Torre del Sr. Enric.

Amb l'avenç del noucentisme, **Josep Goday Casals** agafarà el relleu com a arquitecte de referència. Convertit en el nou arquitecte personal de Cucurella, se li va encarregar la construcció del conjunt monumental més ambiciós dels Hostalets: el Casal Català, aixecat entre 1924 i 1926. Complex on intervingué l'esgrafiador noucentista **Ferran Serra Sala**, que també deixà la seva empremta a Casa Cucurella, l'Escorxador i Cal Xic Carboner.

L'arquitecte **Josep Bori Gensana** també va deixar la seva empremta al poble, en la desapareguda Cooperativa, aixecada entre 1919 i 1921 tot seguint un estil eclèctic amb reminiscències modernistes.

La desapareguda i emblemàtica Cooperativa Agrícola aplegava el col·lectiu republicà i catalanista d'esquerres. AMHP, 1932.

ELS HOSTALETs DE PIEROLA

guia del modernisme i noucentisme
1897-1931

CAN VALLS

Ptge. Verdaguer, 71

D'origen medieval, és la **casa més antiga** del poble. Des de 1432 l'habitaven els Valls, que al s. XIX es van emparentar amb els Vallès. L'any 1921, l'hereu i **hisendat** Joan Vallès Llopart la va reformar.

BARRI RERE L'ESGLÉSIA

c. Mn. Cinto Verdaguer, 2-8

Cal Finet, reformada el 1923 per uns xocolaters de Barcelona; **Cal Pàtria**, amb un balcó fet de papallones de fosa (1915); **Ca l'Esplugas**, d'uns productors d'orxates, conté notables arcades (1932) i els **pisos del Batista** (1916-1918).

CAL PIFERRER

c. Església, 40

Reformada el 1924 pels Piferrer-Campmany, uns **industrialistes tèxtils** del Maresme. Hi destaca una cornisa de traç noucentista de maó i rajoles.

CAN ROVIRALTA

c. Aureli Roviralta, 1

Mansió d'estiueig amb jardins i cellers adjunts aixecada a partir de 1897 per l'empresari **indià** comerciant de vins a l'**Argentina**, Josep Roviralta Figueres. Des de 2008 acull el CRIP.

CAL XIC CARBONER

c. Església, 10

Va ser adquirida pels carboners Orriols vers 1910. L'any 1931, gràcies a l'èxit assolit a **Cuba** amb una **ferreteria**, manen refer i **esgrafiar** la façana a l'artista Serra Sala.

EL RELLOTGE

c. Església, 4

Des de finals del segle XIX va acollir el **consistori** i la **presó**. Reformat el 1916 per Domènech i Mansana, s'hi va instal·lar una torratxa amb rellotge-campana.

CASA CUCURELLA

c. Isidre Vallès, 28

Edifici noucentista senyorial projectat per Josep Goday Casals per encàrrec d'Enric Cucurella. Passà a mans de la seva filla petita. Els **esgrafiats** de la façana són de Ferran Serra Sala (1933).

TORRE SOLANAS

c. Major, 50

Emblemàtica torre modernista construïda el 1911 per l'**empresari immobiliari** de Barcelona, Joan Solanas Manovellas.

CAL PONSA

c. Major, 22

Aixecada pels industrials de la **seda** Ponsa vers 1897, va ser la **casa més alta** del poble. Conté un interior modernista i un pati al darrere. Enjardinat el 1912.

PARC DE CAL PONSA

CAL MARISTANY

c. Mestre Lladós, 3

Projectat el 1913 per Domènech i Mansana a ordres d'Enric Cucurella, com a **casa pel seu germà** i masover Joan Cucurella Vidal, va acabar passant als Maristany-Cucurella, gendre i filla del **Sr. Enric**. Acull el CEM i la Policia.

ESCOLES NACIONALS

c. Mestre Lladós, 5 i 7

Edifici escolar construït entre 1913 i 1919 segons un projecte de Domènech i Mansana sobre un terreny cedit el 1910 pel diputat Joan Godó. Va albergar les escoles fins al 2008.

CASA PONS

c. Mestre Lladós, 33

Pisos modernistes impulsats el 1915 per l'**indià** local Pau Pons Pujol, **comerciant de vi** a l'**Uruguai**. Projectat per Domènech i Mansana, el 1922, els Palomas hi van ubicar la **primera fàbrica tèxtil** del poble.

CAL SR. JOSEPET

c. Mestre Lladós, 21

Casa erigida el 1907 per l'**indià** local Josep Pons Pujol arran de l'èxit d'un negoci consistent en exportar **vins** des del Poble Nou a l'**Uruguai**.

TORRE DEL SR. ENRIC

c. Mestre Lladós, 1

Notable xalet modernista erigit el 1903 en planta baixa per l'**empresari ebenista** Enric Cucurella Vidal. Entre 1914 i 1918 s'hi va aixecar un pis i una notable **torre** projectats per Domènech i Mansana. Avui és un espai cultural.

CASAL CATALÀ

c. Isidre Vallès, 30

Centre recreatiu de dimensions monumentals erigit el 1926. Obra de l'arquitecte Josep Goday Casals, va ser promogut per 4 mecenes locals vinculats a la **Unió Regionalista Hostaletense**, secció local de la Lliga. Conté esgrafiats de Serra Sala de 1933.

RONDA DE PONENT

CARRER MAJOR

PLACETA

CARRER ISIDRE VALLÈS

CARRER ANSELM CLAVÉ

CARRER MESTRE LLADÓS

CARRER CATALUNYA

AV. DELS HOSTALETs DE PIEROLA

Recorregut recomanat

La numeració respon a la cronologia dels edificis

Per menjar i beure

Àrea de pícnic de Cal Ponsa

Casal Català
tel. 93 771 24 02

Ca la Goretta
tel. 93 771 22 34

Bodega de l'Esteve
tel. 93 771 22 17

Can Fontimarch
tel. 93 777 35 11